

Epifania del Senyor

Catedral de Tarragona, 6 de gener de 2021

Molt estimats mossens. Estimada Coral. Molt estimat Poble sant de Déu.

Avui és la festa de l'Epifania, popularment dita la diada de Reis. Avui és la festa de tots els pobles. Quina resplendor surt de Betlem! Jesús il·lumina tota la creació. Ell il·lumina tots els homes.

Alegrem-nos avui especialment! Jesús ha vingut i ha foragitat les tenebres. Ell ha vingut a salvar-nos. La llum de Betlem arriba a tots els racons del món. S'ha manifestat el gran secret de què ens parla sant Pau en la segona lectura: «... des d'ara, per l'Evangeli, tots els pobles, en Jesucrist, tenen part de la mateixa herència, formen un mateix cos i comparteixen la mateixa promesa». Jesús és la llum veritable, que il·lumina tots els homes i dones del món.

La història dels Mags es troba plena de simbolisme i ha entusiasmat i fascinat a tothom. És com una gran catequesi. Ha inspirat els artistes de totes les èpoques i ha penetrat ben endins del costumari popular. Els Mags esdevenen el nostre model de vida cristiana. Ells busquen, esperen, aixequen la mirada al cel i l'observen detingudament. Veuen les estrelles enmig de la foscor del seu cor. El cel estrellat il·lumina les seves vides. Com diu Carles Cardó en la seva meravellosa obra *La nit transparent*: «La nit és la nostra il·luminació. Ella ens fa veure altres llums i altres mons, sempre vells i sempre nous, que ens parlen des del gran silenci sideral... La nit és l'hora de Déu... Ens cal la nit per a veure el cel. La llum d'aquest món és impura, perquè tant com il·lumina enlluerna».

Els Mags buscaven la llum, però la llum d'aquest món no els omplia. Per això buscaven altres horitzons per poder satisfer els desitjos dels seus cors. I en la nit veuen una cosa diferent: una nova estrella, una estrella que els parla de Déu, una estrella que els assenyala un camí. Han vist l'estrella divina en el cel del seu cor. I l'Esperit els revela que aquesta llum els guiarà fins a trobar el Salvador. Aquesta nova estrella els eixampla el cor. Ho deixen tot i es preparen per al camí. El seu desig i la nova llum els enforteix. I es posen a caminar il·lusionats. S'ho juguen tot en aquesta aventura d'amor i de fe. La llum de la fe ha niat en el seu cor i els ha omplert de joia. I superen tots els entrebancs i dificultats. La llum els guia. I van avançant.

Però de cop sorgeix una gran dificultat. L'estrella ha desaparegut i la foscor ha envaït el seu cor. Estan perduts. Aparentment, tot cau i tot s'ensorra. Què han de fer? Aleshores, la fe els salva. No es deixen abatre, sinó que s'aixequen i busquen. Busquen i pregunten als entesos. I troben la resposta en els estudiosos de la Bíblia. No veuen la llum, però saben on han d'anar. I arriben a Jerusalem.

I com a actitud contraposada, en el palau d'Herodes —que es trobava a molt pocs quilòmetres de Betlem—, ningú s'havia adonat del que estava succeint. Mentre els Mags s'havien posat en camí, Jerusalem dormia. Dormia de la mà d'un Herodes que, lluny de trobar-se en recerca, també dormia. Dormia sota l'anestèsia d'una consciència cauteritzada. I va quedar desconcertat. Va tenir por. És el desconcert d'aquell que, davant la novetat que revoluciona la història, es tanca en si mateix, en els seus guanys, en els seus èxits, en la seva prepotència. És el desconcert d'aquell que es troba assegut sobre les seves riqueses sense

arribar a veure més enllà. Un desconcert que brolla del cor d'aquell que ho vol controlar tot i a tots. És el desconcert del qui es troba immers en la cultura de guanyar costí el que costí; en aquesta cultura que tan sols té espai per als vencedors i al preu que sigui. Un desconcert que neix de la por davant d'aquell que ens qüestiona i posa en risc les nostres seguretats i veritats, les nostres formes d'aferrar-nos al món i a la vida. I Herodes va tenir por, i aquesta por el va portar a cercar la seguretat en el crim. Un Sermó de l'antigor cristiana, referint-se a la matança dels Sants Innocents per part d'Herodes, afirma: «*Mates els nens en el cos perquè a tu la por et mata el cor*» («*Necas parvulos corpore, quia te necat timor in corde*») (San Quodvultdeus, *Sermo 2 sobre el símbol*: PL, 40, 655).

Aquells homes vinguts d'Orient anaven a adorar, i van anar a fer-ho en el lloc propi d'un rei: en el Palau. I això és important, ells en la seva recerca, arribaren fins al Palau d'Herodes, perquè per a ells, teòricament era el lloc indicat: donat que és propi d'un rei néixer en un palau, i tenir els cortesans que l'envoltin i els seus súbdits. És signe de poder, d'èxit, d'una vida aconseguida. I és d'esperar que el rei sigui venerat, temut i adulat, sí; però no necessàriament estimat. Aquests són els esquemes mundans, els petits ídols als qui hi retrem culte: el culte al poder, a l'aparença i a la superioritat. Ídols que tan sols prometen tristesa, esclavatge i por (Francesc, *Homilia Epifania*, 2017).

I és, precisament, allà on s'inicià el camí més llarg que hagueren de caminar aquests homes vinguts de lluny. Allà va començar la seva gosadia més difícil i complicada. Descobrir que el que ells cercaven no es trobava en un palau, sinó que es trobava en un altre lloc, no tan sols geogràfic, sinó que, a més, existencial. Allà al palau no veien l'estrella que els portava cap a descobrir un Déu que vol ser estimat, i això tan sols és possible sota el signe de la llibertat i no de la tirania; descobrir que la mirada d'aquest Rei desconegut —però desitjat— no humilia, no esclavitzava, no tanca a cap presó. Descobrir que la mirada de Déu aixeca, perdona, guareix. Descobrir que Déu ha volgut néixer allà on no l'esperem, potser allà on no el volem. O potser també allà on tantes vegades el neguem. Descobrir que en la mirada de Déu hi ha espai per als ferits, pels cansats, els maltractats, els abandonats: que la seva força i el seu poder s'anomena misericòrdia. Que lluny que es troba per a alguns, Jerusalem de Betlem!

Herodes no podia adorar perquè no volia canviar la seva mirada. No volia deixar de donar-se culte a ell mateix, creient que tot començava i acabava en ell. No podia adorar perquè tan sols cercava que l'adessin a ell. Els sacerdots i els notables del poble tampoc podien adorar perquè, tot i que sabien molt i coneixien les profecies, no estaven disposats ni a canviar ni a caminar.

Aleshores, els Mags van sentir nostàlgia, no volien més del mateix. Estaven acostumats, habituats i cansats dels Herodes del seu temps. Però, a Betlem hi havia la promesa de la novetat, hi havia la promesa de la gratuïtat, anunciada implícitament per les profecies que els havien indicat els lletrats de Jerusalem. Allà hi estava succeint quelcom nou. I es digueren l'un a l'altre: anem a Betlem! I reprenen el camí.

I mentre caminen veuen novament la claror de l'estrella que els guia. I veuen com s'atura sobre el lloc on era l'Infant. I, aleshores, com diu la mateixa pàgina admirable de l'Evangeli, «la seva alegria en veure allà l'estrella va ser immensa». Els Mags pogueren adorar perquè s'animaren a caminar i, postrant-se davant el petit, postrant-se davant el pobre, postrant-se davant l'indefens, postrant-se davant l'estrany i el desconegut Nen de Betlem, allà hi descobriren la glòria de Déu.

Veieren el nen i la seva mare, adoraren l'Infant i li feren ofrena dels seus regals. Aquest fou el moment més important de les seves vides. Havien vist el senyal del cel, havien obert els ulls a la fe, havien seguit la llum, havien trobat el Rei dels jueus, l'havien adorat i li havien ofert presents.

Sant Bru de Segni, en un seu Sermó sobre l'Epifania (PL 165, 863), explica el significat de l'or,

l'encens i la mirra, les ofrenes fetes pels Mags a Jesús. Diu així: «Els Mags guiats per l'estrella van arribar des de l'Orient fins a Betlem i van entrar a la casa en la qual la Benaurada Mare de Déu estava amb el fill, obrint els seus tresors, li van oferir tres dons al Senyor: or, encens i mirra amb els quals li van reconèixer com a veritable Déu, veritable home i veritable rei. I són aquests els dons que la Santa Església ofereix constantment a Déu el seu Salvador. Li ofereix l'encens quan confessa i creu en ell com a veritable Senyor, creador de l'Univers. Li ofereix mirra quan afirma que ell va prendre la substància de la nostra carn amb la qual va voler patir i morir per la nostra salvació. Li ofereix l'or quan no dubta a proclamar que ell regna per sempre amb el Pare i l'Esperit Sant».

Molt estimats i estimades. Quina admirable història tenim avui a l'Evangeli d'aquesta festa! L'itinerari dels Mags esdevé i és el símbol del nostre propi camí de la fe, de la nostra pròpia vida cristiana, que dóna sentit i força a la nostra vida. Tot i les dificultats de la vida, deixem-nos nosaltres també conduir per l'estrella. Sovint ens trobem en la foscor, en la dificultat, en el dubte i enmig de tenebres. Sobretot en aquest any de pandèmia i de dificultats afegides, ho haurem experimentat més d'una vegada. Fem avui un acte de confiança en el Senyor. L'Infant de Betlem és la Llum, és el Fill de Déu, és la nostra vida. Als Mags ja no els calia buscar res més perquè, havent trobat Jesús, la Llum del cor, la fe, els conduïa. Deixem-nos, també nosaltres, portar per Crist, deixem-nos conduir per Ell.